

det svarede til Virkeligheden, men vi, der kjende Noget til Valghandlinger og Afstemninger, vide jo, at det aldeles ikke gjør det, og at det næppe nogensinde har gjort det, og i de senere Aar maasse endda mindre end tidligere. Vi have vistnok Alle været Vidner til, hvorledes man i Begyndelsen, da man ikke var naaet saa vidt i Udviklingen, som man senere er naaet — thi nu har man jo faaet forskellige Maader, hvorpaa man kan kontrollere, hvorvidt de paagældende Valgere stemme rigtig eller ei — havde Folk stillet op ved Valgbordene for at passe paa, om de Paagældende stemte efter Løfte, og vi have været Vidner til, at de ere blevne henteede mange Gange — i alt Fald tilsyneladende og vel ogsaa i Virkeligheden — mod deres Villie til Valgbordene for at stemme paa en Person, som de efter alt Foreliggende ikke vilde have stemt paa, hvis de vare frie. Under alle Omstændigheder vide vi jo, at Partierne bestyldte hinanden for det gruligste Valgtræk. Nu skal jeg gjerne indrømme, at der er nogen Overdrivelse i den Bestyldning; men sikkert er det i alt Fald, at, naar de Paagældende komme til Valgstedet — jeg tænker her nærmest paa de afhængige Valgere, Smaaamanden, Husmanden, Dagleieren, Arbeideren o. s. v. — og ikke have stemt efter Løfte saa har man Exempler paa, at, medens de vel ere blevene førte til Valgstedet, saa have de ikke kunnet komme til at fjøre derfra. Det ligger jo offentlig for, saa det er altsaa en Kjendsgjerning. Man maa altsaa paa en vis Maade beundre de Mennesker, der alligevel have Mod til at stemme, som de ville, idet de foretrække at udsætte sig ikke blot for den første Tort at maatte gaa hjem — det sit endda være — men for langt værre Ubehageligheder. Det kan vist ikke negtes, at efterhaanden som Partilidenkskaben er gaaet højere og højere, er Valgtrøkket ogsaa blevet værre. Partierne svare jo, naar de bestyldes derfor: vi nødes dertil af Modpartiet. Hvilket af Partierne, der er værst, skal jeg ikke komme ind paa at afgjøre, det er naturligtvis ogsaa en ren Umulighed at afgjøre, men vist er det i alt Fald, at hvert af Partierne, naar man gaar dem paa Mindingen, svarer: Modpartiet gjør det, derfor nødes vi ogsaa til at gjøre det, men vi erkjende tillige, at det er forkasteligt. At det er forkasteligt, maa vel ogsaa enhver rettænkende Mand indrømme. Men naar det altsaa er saaledes, at begge Partier ere enige om det Forkastelige der, forekommer det mig ogsaa, at man maa søge Midler, hvorved dette Valgtræk kan bringes til at høre op. Der var forleden Dag til Forhandling her

et Lovforslag om Veiehusmænd, og en af Grundene til, at man vilde have disse stillede paa en anden Maade, var jo, at Valgtrøkket kunde høre op. Det Forslag vandt jo til Trods for, at dette var en af Grundene, ikke dette Things Misfald. Nu kunde man jo altsaa, forsaavidt denne Side af Sagen angaar, gjøre Staden god igjen ved at tage hemmelig Afstemning. Det er imidlertid sikkert ikke alene Husmanden og Smaaamanden, der er udsat for Valgtræk. Jeg vil gjerne indrømme, at der fremtræder det med de stærkeste Farver, men iøvrigt giver jeg det ærede kongevalgte Medlem (Rosenørn) der forleden Dag talte saa varmt for sit Vædringsforslag om Veiehusmændene nogen Ret i den Bevarelse, han egentlig selv gav paa det af ham opstillede Spørgsmaal, nemlig, at der ikke er ret mange frie og uafhængige Mænd her i Danmark. Der er færre, end man rimeligvis har for Die. Og efter min Mening er det ikke alene Husmanden, Smaaamanden, der er under Valgtræk, nei, der er mange flere. Saaledes vil f. Ex. en Høirebonde i et Venstrefogn have meget ondt ved at begaa sig, naar han stemmer for Høire, medens iøvrigt hele Sognet er venstrefindet. Han vil være under et ikke ringe Valgtræk. Paa samme Maade er naturligtvis ogsaa paa den anden Side en Venstrebondemand stillet i et Høirefogn, eller en Venstrearbejder i en Høirefreds. Vi ere jo desværre ikke naaede saavidt her i Landet, som man maa haabe, at vi ville naae, at man kan omgaaes lige godt og lige socialist. uden Hensyn til af hvilken politiske Mening, man er. Det bliver vel ogsaa forhaabentlig mere og mere Skik her, at man ikke affkyr hinanden paa Grund af forskellige politiske Meninger, men særdes lige kammeratlig og lige venstefablig trods det. men vi ere dog endnu langt tilbage. Man kan kun haabe, at vi maa naae dertil, efterhaanden, som Udviklingen skrider frem. Men Paastanden er altsaa den — og det tror jeg ikke kan modsiges fra nogen Side — at ikke alene Smaaamanden er under Valgtræk, men mange flere, thi vi have langt færre uafhængige Mænd her i Landet, end man maatte skulde tro. Men naar altsaa det er indrømmet, saa forekommer det mig, at man maa ogsaa ville det Formaal, som er at sørge for at faae Valgtrøkket bort, og at dette sker ved hemmelig Afstemning, tror jeg maa indrømmes. Der er saa meget mere Grund til at gaa denne Vej, som det er den samme Vej, man saa vidt mig bekjendt er gaaet i næsten alle Lande. England forlod det Aparat, vi endnu have med Offentlighed og Mundtlighed, allerede i 1872. Alle de nyere Forsatninger have hemmelig